

Кравчук І. С.

канд.екон.наук, доцент, докторант

Тернопільський національний економічний університет

УНІФІКАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Одним з невід’ємних елементів забезпечення когерентного функціонування фінансової системи є її інфраструктура. Згідно матеріалів Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO) [1, с. 8] платіжні, клірингові та розрахункові функції системно важливої фінансової інфраструктури є критичними у площині забезпечення фінансової стабільності.

Одним з сучасних трендів розвитку фінансової інфраструктури Європейського Союзу є її уніфікація, яка реалізується як в напрямі створення єдиних регуляційних вимог щодо функціонування пост-транзакційних систем, так і на основі створення спільних розрахунково-клірингових інституцій.

Для збільшення інтеграції розрахункового і клірингового сектору на європейському ринку Європейський центральний банк з 2008 року почав реалізовувати проєкт T2S (TARGET–2 Securities) зі створення єдиної системи розрахунків за цінними паперами й трансферу грошових коштів через рахунки центральних банків.

Основними рисами T2S є: єдина інтегрована технічна платформа для рахунків у цінних паперах і грошових рахунків, використання принципу поставки проти платежу (DVP), мульти-валютний вимір, учасниками є центральні депозитарії. Перевагами системи є нижчі комісійні платежі за проведені розрахунки щодо транзакцій у національному і транскордонному вимірі, можливість доступу до всіх цінних паперів потенційно через один центральний депозитарій, оптимізація управління ліквідністю та забезпеченням, редукція витрат бек-офісів учасників транзакцій, нові бізнес-можливості та доступ до нових активів [6].

У 2015 році вже була готова операційна версія T2S і 22 центральні депозитарії цінних паперів п’ятьма хвилями з червня 2015 року до вересня 2017 року мігрували свої розрахункові процеси на правах аутсорсингу до T2S.

Впровадження цієї системи позитивно впливає на підтримку ринкової стабільності на основі мінімізації ризиків контрагентів і неплатоспроможності платіжних агентів. На протязі 2016 року середньоденна кількість транзакцій виконаних через T2S зросла до 255 тис. (у грудні), а обсяг транзакцій – до 578,07 млрд. євро (рис. 1).

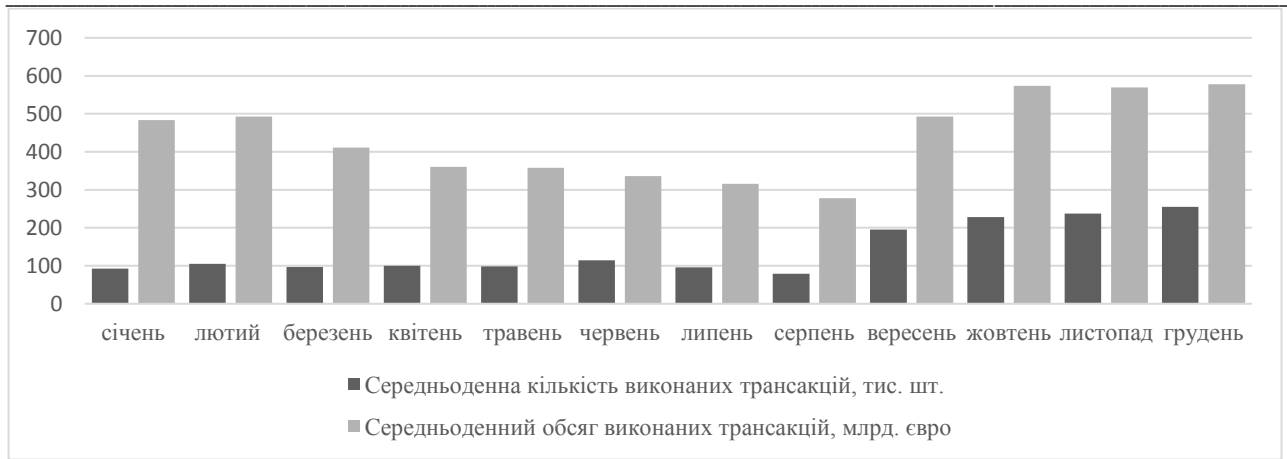

Рисунок 1 – Динаміка виконання трансакцій в T2S (2016 р.)

Джерело: побудовано автором за даними Європейського центрального банку

Іншим напрямом уніфікації є формування спільної регуляторної платформи в ЄС, що відображено в прийнятті важливих розпоряджень – у 2012 р. щодо деривативів на неорганізованому ринку, центральних контрагентів (CCP) і торговельних репозиторіїв (EMIR) [2] та у 2014 р. щодо центральних депозитаріїв цінних паперів (CSD) [5]. Директива MiFID II (2014 р.) [3] і розпорядження MiFIR (2014 р.) [4], які почнуть діяти з початку 2018 року, також містять положення щодо депозитарної і розрахунково-клірингової діяльності. Важливими нормами цих нормативно-правових актів є: обов'язковість звітування параметрів укладених угод до репозиторіїв трансакцій; встановлення єдиних реєстраційних, організаційних і пруденційних вимог щодо діяльності CCP, репозиторіїв трансакцій і центральних депозитаріїв; можливість транскордонної діяльності інституцій пост-трансакційної інфраструктури на фінансовому ринку країн ЄС на основі єдиної реєстрації; дата розрахунку за операціями купівлі-продажу обігових фінансових інструментів (крім деривативів) не повинна перевищувати два робочі дні після дня укладення угоди; наявність можливості розрахунків поза системами розрахунків цінними паперами при умові щоквартального звітування про кількість та обсяг таких розрахунків; системи розрахунку цінних паперів можуть вести виключно центральні депозитарії на основі відповідного дозволу та центральні банки.

Список використаних джерел:

1. CPMI & IOSCO Recovery of financial market infrastructures, 2014.
2. European Parliament and of the Council. Regulation No 648/2012 on OTC derivatives, central counterparties and trade repositories (EMIR).
3. European Parliament and of the Council. Directive 2014/65/EU on markets in financial instruments and amending Directive 2002/92/EC and Directive 2011/61/EU (MiFID II).
4. European Parliament and of the Council. Regulation (EU) No 600/2014 on markets in financial instruments and amending Regulation (EU) No 648/2012 (MiFIR).

5. European Parliament and of the Council. Regulation No 909/2014 on improving securities settlement in the European Union and on central securities depositories (CSD) and amending Directives 98/26/EC and 2014/65/EU and Regulation (EU) No 236/2012 (2014).
6. TARGET2–Securities (T2S) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://siteresources.worldbank.org/FINANCIALSECTOR/Resources/282044-1260476242691/T2S.pdf>.